

Whakawhaititanga.

- Ingoa.
- Matua korero.
- Ingoa Poto.
- Nga whenua e kore tenei Ture e whai mana ki runga.
- Ka ahei Te Kawana te rahui whenua.
- Ka ahei Te Kawana te karaati whenua ki etahi Maori.
- Ka ahei Te Kawana te wehe whenua i runga i te warati.
- Me whakauru te tikanga here ki roto ki nga karaati.
- Nohoanga ki runga ki te whenua.
- Teparu.

HE TURE hei whakarite mo te whakanohonoho i etahi Maori i roto i te Takiwa o Waikato.

Notemea ko etahi iwi me etahi tangata o te iwi Maori i noho i mua runga i etahi whenua, a no ratou ano aua whenua i runga i a ratou tikanga maori, i roto i te takiwa, wahi ranei e mohiotia ana ki te ingoa o Waikato; ko aua hunga i uru ki roto ki te whawhai ki a te Kuini, na ko aua whenua i tangohia e te Karauna i runga i nga tikanga pera o te "Ture Whakanohonoho Kainga i Niu Tireni 1863" me era atu Ture whakatikatika, whakaora i taua Ture: Na notemea ko etahi o aua iwi, me aua tangata kua hoki mai ki to ratou piri-pono ki a te Kuini, me etahi ano e hiahia ana kia hoki pera mai, na e tika ana kia whai mana te Kawana ki te whakarite whenua hei kainga hei nohoanga mo ratou, i roto i era wahi o aua whenua e takoto kore hoko ana, kaore ano ranei kia tukuna:

NO REIRA KA MEINGATIA HEI TURE e te Runanga Nui o Niu Tireni e noho huihui ana i roto i te Paremata, i runga i te mana o taua Runanga, nga ritenga kua tuhia i raro nei:—

- Te ingoa poto o tenei Ture ko "Te Ture mo nga Whenua Raupatu Waikato, 1880."
- E kore tenei Ture e pa ki nga whenua kua oti ake nei te karaati e te Karauna, e takoto ana ranei i raro i tetahi whakaritenga, mahinga ranei a te ture, e kore hoki e pa ki nga whenua kua oti te whakarite i raro i tetahi Ture i mana i mua mo tetahi tikanga ake, kua oti ranei te whakatauri i raro i te Ture mo tetahi ritenga tiaki.
- Ka ahei te Kawana i ia wa, i ia wa e mahara ana ia e tika ana, ki te rahui i runga i te panui ki roto ki te *Kahiti o Niu Tireni (New Zealand Gazette)*, era o nga whenua i roto i te Teparu kua apititia nei, e whakaaro ana ia e tika ana kia peratia. Engari i nga peratanga katoa me whakatakoto ki te aroaro o te Paremete i roto i nga ra tekau-ma-wha i muri mai i te ra timatanga, tetahi pukapuka whakaatu i nga whenua kua rahuihia, nga ingoa o nga tangata mo ratou te whenua, me nga tikanga i whakatakotoria i runga i aua whenua.

E kore e ahei te whakarite i tetahi whenua rahui penei i te pahuretanga o nga tau e rua i muri i te mananga o tenei Ture.
- Ka ahei te Kawana ia wa, ia wa, te karaati i roto i aua whenua kua rahuihia peratia, etahi wahi e maharatia ana e ia e tika ana ki nga tangata o te iwi Maori ki o ratou uri ranei, e tino mohiotia ana e ia i uru ki roto ki te whawhai, a i whakaae i muri iho ki te mana o te Kuini; Ka ahei ano ranei ia i runga i te warati tuku i raro i tona ringa te wehe, i roto i aua whenua kua rahuihia peratia, era o nga whai e whakaarohia ana e ia e tika ana hei oranga hei nohoanga mo aua tangata.
- I nga takiwa katoa e wehea ketia ana e te Kawana tetahi whenua hei oranga mo etahi tangata o te iwi Maori i raro i te tikanga o te tekiona i runga ake nei, i runga i te warati tuku i raro i tona ringa, e ahei ana ia ki te whakatakoto tikanga here ranei ki roto ki taua warati, ki tetahi warati ranei e tuhia ana i muri iho, a ka ahei ano ia i muri iho ki te karaati i aua wahi.
- Ko nga karaati katoa e mana ai te Kawana te whakaputa i raro i nga tikanga o tenei Ture, hei Karaati here anake, i te hoko i te tuku pehea ranei.
- Mehemea ka mutu te noho o nga tangata o roto o te karaati o ratou uri ranei, ki runga ki taua whenua hei kainga mo ratou mo nga tau e rua, ka ahei te whakaputa i tetahi Ota o te Kaunihera whakakore i taua karaati, a ma te panuitanga o taua Ota i roto i te *Kahiti o Niu Tireni (New Zealand Gazette)* ka kore rawa

atu te mana o taua karaati, ano kua whakakorea i runga i nga tikanga o te Ture, a ka hoki taua whenua i karaatitia ra ki te Karauna.

Tepara.

KATOA tera poraka whenua e takoto ana i roto i te rohe timata atu i Pukorokoro i roto i te Kokomotanga o Hauraki; haere atu i reira whaka-te-tonga i tetahi raina tika ki Hapua kohe; haere atu i tetahi raina tika ki te taumata o Pukemoremore; haere atu i tetahi raina tika ki te taumata o Maungakawa; haere atu i tetahi raina tika ki Pukekura; haere atu i tetahi raina tika ki Orakau; haere atu i tetahi raina tika ki te wahi e tata rawa ana o te awa o Puniu; haere atu ma te awa o Puniu ki tona tutukitanga ki te awa o Waipa; haere atu i reira ma tetahi raina tika ki te taumata o Pirongia; haere atu i tetahi raina tika ki te taha o te awa o Waitetuna e tata mai ana ki reira haere tonu ma te awa o Waitetuna tae noa ki te puau o te awa i Whaingaroa ka haere tonu ma te tahataha o te wai puta noa ki te moana i te kurae o Waikato; haere atu i reira ma te awa o Waikato tae atu ki te awa o Maungatawhiri haere tonu i te awa o Maungatawhiri tae noa ki te Huarahi Nui o Akarana ki Waikato haere atu i reira ma taua rori tae noa ki te Razor-back Redoubt (Pa hoia i te Pari o te Ari); haere atu i reira ma te rohe o te hokonga i Rama Rama me Hunua ki te awa o Wairoa; tika atu i reira ma te awa o Wairoa tae atu ki te rohe ki te Marangai-ma raki o te whenua o te iwi o Kowhairikihaere atu i reira ki te taumata o te maunga o Wharekawa, haere tonu ma runga i te maunga tae atu ki te Surrey Redoubt (Tuahu) haere atu i reira ma te raina tika tae noa ki te timatanga mai.